

Ревизија сврсисходности пословања

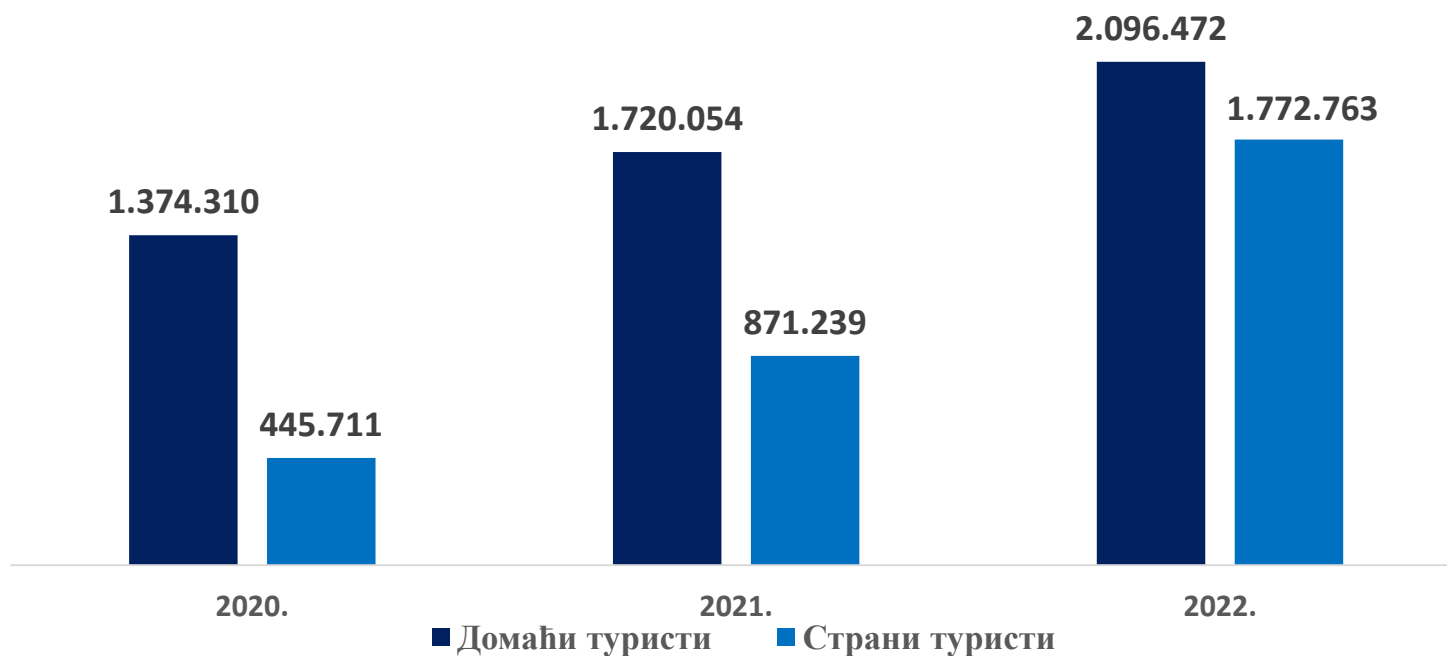

Унапређење туризма у Републици Србији

Туристички промет у Републици Србији у периоду 2020–2022. године

Број долазака домаћих и страних туриста у 2020, 2021. и 2022. години

У 2022. години у Републици Србији боравило је преко 3,8 милиона туриста (што је за 50% више у односу на 2021. годину), од чега је домаћих било 54%, а страних 46% од укупног броја туриста.

Број остварених ноћења домаћих и страних туриста у 2020, 2021. и 2022. години

У 2022. години у Републици Србији остварено је преко 12 милиона ноћења, од чега су домаћи туристи остварили 60%, а страни 40% од укупног броја остварених ноћења.

Као што је приказано на сликама, из године у годину расте број долазака и број остварених ноћења домаћих и страних туриста, али и даље постоји простор за даљи развој и унапређење туризма у Републици Србији.

Девизни прилив и одлив од туризма у Србији у периоду 2020–2022. године

Година	Девизни прилив	Девизни одлив	Суфицит
2020.	1,084 милијарди евра	975 милиона евра	109 милиона евра
2021.	1,596 милијарди евра	1,372 милијарди евра	225 милиона евра
2022.	2,489 милијарди евра	2,367 милијарди евра	122 милиона евра

Према достављеним информацијама Министарства туризма и омладине, а на основу података НБС, у 2022. години остварени девизни прилив од туризма износио је 2,5 милијарди евра, што је за 56% више у односу на 2021. годину. Девизни одлив у 2022. години износио је 2,4 милијарде евра или 73% више у односу на претходну, 2021. годину.

Суфицит прилива и одлива од туризма у 2022. години износио је 122 милиона евра, у 2021. години 225 милиона евра, док је у 2020. години износио 109 милиона евра.

Индекс развоја путовања и туризма Светског економског форума

Конкурентска позиција Србије као туристичке дестинације обухваћена је Индексом развоја путовања и туризма Светског економског форума.

Индекс развоја путовања и туризма узима у обзир пословно окружење, безбедност и сигурност, здравље и хигијену, људске ресурсе и тржиште рада, међународну отвореност, ценовну конкурентност, инфраструктуру ваздушног саобраћаја, животну средину, природне и културне ресурсе и све остало што може да утиче на туристе.

Према Индексу развоја путовања и туризма за 2021. Светског економског форума (листа најбољих земаља за туристе) Јапан је број један у свету, САД на другом месту, Шпанија на трећем месту, Француска на четвртном месту, док је на петом месту Немачка. **Од 117 земаља које су на листи, Србија се налази на 70. месту.** Поређења ради, земље из окружења које су боље позициониране су: Мађарска на 37. месту, Бугарска на 41, Хрватска на 46, Румунија на 53, Црна Гора која је на 67. месту. Према наведеном индексу, земље из окружења које су лошије позициониране су Северна Македонија на 87. месту и Босна и Херцеговина на 95 месту.

Опште
информације

Проблем и циљ
ревизије

Субјекти
ревизије

Закључци и
налази

Препоруке и
кључна порука

Туризам утиче на укупни привредни развој земље, пре свега на бруто домаћи производ, запосленост, инвестиције и друго.

У Стратегији развоја туризма Републике Србије за период 2016–2025. године, као слабост наведено је: непрепознавање значаја туризма као битног фактора економског раста, равномернијег регионалног развоја државе и повећања запослености; недовољно ефикасан инспекцијски надзор; висок ниво нерегистрованих капацитета и пословања у „сивој“ зони; недовољно учешће локалних самоуправа у планирању и развоју туризма; неадекватна координација активности субјеката у развоју туризма и друго.

У остваривању мисије туризма, пресудно је да се обезбеде примена и поштовање закона, ефикасна наплата јавних прихода од туризма, заштита имовине, ефикасна заштита и управљање природним и туристичким подручјима и координација надлежних субјеката од значаја за развој туризма.

Циљ ревизије је да се утврди да ли су субјекти ревизије ефикасно планирали, спроводили и вршили надзор над активностима у области туризма.

Опште
информације

Проблем и циљ
ревизије

Субјекти
ревизије

Закључци и
налази

Препоруке и
кључна порука

У складу са циљем ревизије, формулисали смо следећа
ревизијска питања:

1. Да ли су предузете активности у циљу ефикасног планирања развоја туризма?

2. У којој мери су субјекти ревизије спроводили планиране активности на унапређењу туризма?

3. Да ли су успостављени ефикасан надзор и координација надлежних субјеката?

Ревизијом су обухваћени субјекти који имају надлежности у овој области и то:

- **Министарство туризма и омладине**, обавља послове државне управе који се односе на: стратегију и политику развоја туризма; интегрално планирање развоја туризма, унапређење система вредности и конкурентности туристичких производа, истраживање туристичког тржишта и развој туристичког информационог система; инспекцијски надзор у области туризма и друго; Министарство је задужено за координацију, праћење, анализу и извештавање о токовима реализације стратегије;
- **Покрајински секретаријат за привреду и туризам**, уређује планирање и развој туризма за територију АП Војводине.

Предмет ревизије биле су активности које су предузимали надлежни субјекти у циљу развоја и унапређења туризма у Републици Србији у периоду **2020–2022. године**.

Опште
информације

Проблем и циљ
ревизије

Субјекти
ревизије

Закључци и
налази

Препоруке и
кључна порука

ЗАКЉУЧАК 1: Нису донета сва планска документа и подзаконска акта у области туризма, што указује на то да нису предузете све активности у циљу ефикасног планирања развоја туризма у Републици Србији.

Опште
информације

Проблем и циљ
ревизије

Субјекти
ревизије

Закључци и
налази

Препоруке и
кључна порука

Нису ажурирани постојећи и нису донети нови стратегијски мастер планови који су планирани Стратегијом развоја туризма. Стратегијски мастер план је свеобухватан плански документ којим се утврђују циљеви, програми и планови раста и развоја туризма, инвестиције у туризму, планови маркетинга и конкурентности, као и мере за њихово спровођење, за одређену туристичку дестинацију.

Програм развоја туристичких производа, као плански документ којим се ближе одређује развој туристичких производа од посебног значаја, није донет. Наведено за последицу има неадекватну анализу (сагледавање предности и недостатака) туристичких производа, неодговарајуће планирање развоја постојећих и нових туристичких производа и недовољан утицај на подизање конкурентности туристичке привреде Републике Србије.

Нису донета сва подзаконска акта у складу са Законом о туризму, што за последицу има да није одређен начин извршења појединих одредби Закона о туризму.

Опште
информације

Проблем и циљ
ревизије

Субјекти
ревизије

Закључци и
налази

Препоруке и
кључна порука

ЗАКЉУЧАК 2: У ревидираном периоду, субјекти ревизије нису у потпуности спроводили планиране активности у циљу развоја и унапређења туризма.

Опште
информације

Проблем и циљ
ревизије

Субјекти
ревизије

Закључци и
налази

Препоруке и
кључна порука

Према презентованим подацима и информацијама Министарства туризма и омладине и Покрајинског секретаријата за привреду и туризам, утврдили смо да у ревидираном периоду планиране активности у развоју туризма нису у потпуности спроведене, односно нису реализоване одређене активности из Акционог плана за спровођење Стратегије развоја туризма Републике Србије за период 2016–2025. године и активности из Акционог плана за имплементацију Програма развоја туризма у Аутономној Покрајини Војводини за период 2018–2022. године.

Услед недовољне координације активности надлежних субјеката, акциони планови нису реализовани у потпуности, што ствара ризик да се неће остварити дефинисани циљеви развоја туризма.

Опште
информације

Проблем и циљ
ревизије

Субјекти
ревизије

Закључци и
налази

Препоруке и
кључна порука

ЗАКЉУЧАК 3: Успостављен је надзор у области туризма и угоститељства, али је потребно унапредити надзор над повереним пословима и успоставити систем праћења и извештавања о резултатима спровођења планских докумената.

Опште
информације

Проблем и циљ
ревизије

Субјекти
ревизије

Закључци и
налази

Препоруке и
кључна порука

У ревидираном периоду, Министарство је вршило надзор над нерегистрованим субјектима у туризму и угоститељству, али је потребно да настави са активностима како би нерегистровани субјекти пословали у складу са законом, у циљу повећања прихода у буџету.

У периоду 2020–2022. године, Министарство није вршило контролу поверених послова јединицама локалних самоуправа у спровођењу инспекцијског надзора над применом Закона о угоститељству.

Туристичка инспекција није у довољној мери вршила контролу наплате и уплате боравишне таксе, што ствара ризик од остваривања мањих прихода у буџету јединица локалних самоуправа.

Према достављеним подацима, мерено бројем остварених ноћења, домаћи туристи су највише боравили у бањским и планинским местима. Највећи број домаћих туриста у 2021. години је боравио у Врњачкој Бањи, Сокобањи, Златибору, Копаонику, Тари и другим туристичким местима.

Остварена ноћења домаћих туриста у изабраним туристичким местима у 2021. години

Изабрана места	Ноћења домаћих туриста
Врњачка Бања	745.118
Сокобања	743.017
Златибор	544.835
Београд	370.504
Копаоник	359.322
Тара	161.006
Нови Сад	141.117
Дивчибаре	140.016
Бања Врдник	124.415
Бања Ковиљача	75.438

На захтев ДРИ, Министарство је доставило податке о извршеним контролама наплате и уплате боравишне таксе, републичких и локалних туристичких инспектора за 2020, 2021, и 2022. годину за следеће локалне самоуправе: Општина Бајина Башта на којој се простире Национални парк Тара, Општина Врњачка Бања, Општина Сокобања, Општина Чајетина – Златибор, Општина Рашка и Општина Брус на којима се простире Национални парк Копаоник.

Опште
информације

Проблем и циљ
ревизије

Субјекти
ревизије

Закључци и
налази

Препоруке и
кључна порука

Преглед броја спроведених надзора републичких и локалних туристичких инспектора у периоду 2020–2022.

Контрола наплате и уплате боравишне таксе/ЈЛС	Број спроведених надзора републичких туристичких инспектора у периоду 2020–2022. године	Број спроведених надзора локалних туристичких инспектора у периоду 2020–2022. године
Општина Врњачка Бања	0	0
Општина Сокобања	0	9
Општина Бајина Башта/Тара	0	0
Општина Чајетина/Златибор	0	0
Општина Рашка/Копаоник	0	30
Општина Брус/Копаоник	0	0

У Врњачкој Бањи, на Тари и Златибору, републичка и локална туристичка инспекција нису спровеле ниједан надзор наплате и уплате боравишне таксе за 2020, 2021. и 2022. годину.

Као што је приказано у табели, од наведених ЈЛС једино су контроле наплате и уплате боравишне таксе вршене у општини Сокобања и општини Рашка.

Локална туристичка инспекција је у 2021. години у Сокобањи извршила пет контрола правних лица и код једног контролисаног субјекта утврдила незаконитост, да није плаћен износ боравишне таксе у року, односно до петог у месецу за претходни месец, у износу од 1.379.015 динара.

Опште
информације

Проблем и циљ
ревизије

Субјекти
ревизије

Закључци и
налази

Препоруке и
кључна порука

У Републици Србији није у довољној мери успостављена ефикасна координација активности надлежних субјеката у области туризма, како је превиђено Акционим планом за спровођење Стратегије.

Координирајућу улогу у процесу реализације Стратегије има Национални савет за развој туризма Републике Србије који окупља представнике четири сектора: јавног, приватног, удружења и академског сектора.

Национални савет за развој туризма није у довољној мери допринео унапређењу туризма (у ревидираном периоду поред конститутивне седнице није одржана ниједна седница Националног савета и Влади није поднет извештај о раду).

Савет за туризам, као саветодавно тело Покрајинског секретаријата за привреду и туризам, у ревидираном периоду није се састајао те није достављао покрајинском секретару за привреду и туризам писане извештаје о спроведеним активностима.

Опште
информације

Проблем и циљ
ревизије

Субјекти
ревизије

Закључци и
налази

Препоруке и
кључна порука

Министарство и Покрајински секретаријат надлежни за послове туризма у ревидираном периоду нису сачињавали извештаје о реализацији активности утврђених Стратегијом развоја туризма Републике Србије и Програмом развоја туризма АП Војводине.

Услед изостанка извештавања изостало је праћење спровођења документа јавне политике, као и мерење доприноса постигнутих показатеља на нивоу стратешких циљева.

Потребно је да се обезбеди праћење спровођења јавних политика односно прикупљање и анализа података током спровођења јавних политика, како би се утврдило да ли се остварују утврђени циљеви, као и да ли се предвиђене мере и активности спроводе по плану и ефикасно.

Важно је успоставити извештавање о реализацији и постигнутим резултатима јавних политика како би се обезбедило објективно, потпуно и благовремено обавештавање заинтересованих страна и циљних група о спровођењу усвојених планских докумената и постигнутим учинцима јавних политика.

Опште
информације

Проблем и циљ
ревизије

Субјекти
ревизије

Закључци и
налази

Препоруке и
кључна порука

Министарство туризма и омладине да:

- предузме активности како би били донети нови и ажурирани постојећи стратегијски мастер планови;
- предузме активности у циљу доношења програма развоја туристичких производа;
- предузме активности како би била донета подзаконска акта на основу Закона о туризму;
- изврши анализу активности из Акционог плана за спровођење Стратегије које нису реализоване и утврди њихову потребу и приоритет приликом сачињавања нове Стратегије;
- врши надзор над повереним пословима и обезбеди проверу боравишне таксе у делу наплате и уплате у буџет јединица локалне самоуправе;
- настави са активностима како би нерегистровани субјекти пословали у складу са законом, у циљу повећања прихода у буџету;
- предузме активности ради одржавања седница Националног савета за развој туризма у циљу унапређења туризма;
- прати и извештава о резултатима спровођења докумената јавних политика у области туризма, у утврђеним роковима.

Покрајински секретаријат за привреду и туризам да:

- предузме мере како би се реализовале активности утврђене Акционим планом за спровођење Програма развоја туризма за период од 2023. до 2025. године;
- прати и извештава о резултатима спровођења докумената јавних политика у области туризма, у утврђеним роковима.

Опште
информације

Проблем и циљ
ревизије

Субјекти
ревизије

Закључци и
налази

Препоруке и
кључна порука

У циљу унапређења туризма, потребно је ефикасније планирање и спровођење планираних активности, као и ефикаснији надзор и координација надлежних субјеката

ХВАЛА НА ПАЖЊИ!